

Sygn. akt I C 2977/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy M. w W. I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Koman

Protokolant: Danuta Nidzgorska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2015 r. w W.

sprawy z powództwa Y. C.

przeciwko M. R.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. R. na rzecz powódki Y. C. kwotę 4.950 zł. (cztery tysiące dziewięćset pięćdziesiąt złotych);
2. zasądza od pozwanego M. R. na rzecz powódki Y. C. kwotę 380 zł. (trzysta osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 grudnia 2015 roku

Pozwem z dnia 26 czerwca 2014 r. powódka Y. C. domagała się zasądzenia od pozwanego M. R. kwoty 4.950 zł stanowiącej odsetki ustawowe za okres od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia 21 stycznia 2014 r. za opóźnienie w zapłacie kwoty 67.800 zł wymagalnej z dniem 1 lipca 2013 r. tytułem zwrotu udzielonej pozwanemu pożyczki.

(pozew, k. 1-2v i jego uzupełnienie k. 16)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości wskazując, że umowa była pozorna, gdyż w istocie pozwany nigdy nie otrzymał środków rzekomo pożyczonych od powódki. Do pisma z dnia 29 kwietnia 2015 r. pozwany załączył wykaz przelewów na rzecz powódki. Ponadto oświadczył, że kwota 49.000 zł otrzymana od powódki stanowiła zwrot należności, a nie pożyczoną od powódki kwotę. Pozwany wskazał także, że został przez powódkę groźbą zmuszony do zawarcia umowy, a w dniu 2 października 2013 r. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli.

(odpowiedź na pozew, k. 34-37, pismo z dnia 29 kwietnia 2015 r. wraz z załącznikami k. 55-111)

Na rozprawach w dniach 5 marca 2015 r., 7 maja 2015 r., 5 sierpnia 2015 r., 5 października 2015 r. i 17 grudnia 2015 r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie. Powódka wniosła nadto o obciążenie pozwanego kosztami procesu, w tym kwotą 280 zł tytułem wydatków poniesionych przez nią w związku ze sporządzeniem historii wyciągów bankowych i kopii załączników.

(protokoły rozpraw k. 46-47, 113, 121, 153, 179, rachunki za wydanie zestawień transakcji k. 144-145)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 października 2012 r. Y. C. i M. R. zawarli umowę pożyczki w formie aktu notarialnego na kwotę 83.000 zł. Y. C. i M. R. od 2008 roku pozostawali w nieformalnym związku partnerskim, a umowę pożyczki zawarli już po zakończeniu tego związku. W § 2 umowy pożyczki strony oświadczyły, że kwota pożyczki została już przekazana M. R., który zobowiązał się do jej zwrotu w trzech ratach. Zgodnie z § 3 umowy, termin płatności trzeciej raty w wysokości 67.800 zł upływał w dniu 30 czerwca 2013 r. W zakresie obowiązku zwrotu pożyczki M. R. poddał się egzekucji z całego majątku wprost z aktu notarialnego na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. W § 4 umowy strony zastrzegły, że wszelkie zmiany, a także wypowiedzenie i odstąpienie od umowy pożyczki wymagać będzie formy aktu notarialnego.

Dowód: kserokopia aktu notarialnego Rep. A (...) k. 3-6

Y. C. dysponowała trzema rachunkami bankowymi, na których łącznie posiadała środki w wysokości około 100.000 zł. Kwota ta była zmienna w czasie. Na koncie bankowym o nr (...) w dniu 31 marca 2012 r. powódka dysponowała kwotą 110.540,90 zł. Częściowo kwota ta wynikała z przelewu z innego konta powódki o numerze (...) na kwotę 75.000 zł (w dniu 30 stycznia 2012 r.). Następnie powódka dokonała przelewu środków na drugie konto, wskutek czego na pierwszym koncie pozostała kwota 24.273,55 zł. Oprócz tego, powódka posiadała jeszcze konto o numerze (...), na którym w dniu 1 stycznia 2012 r. posiadała środki pieniężne w wysokości 51.129,09 zł. Z rachunku Y. C. na rachunek M. R. w dniu 9 lipca 2012 r. dokonano przelewu na kwotę 49.000 zł. Na poczet pożyczki strony zaliczyły także kwotę 15.200 zł, którą na podstawie ustaleń stron Y. C. zamiast M. R. zapłaciła za przedszkole wspólnej córki stron. Pozostałą część kwoty pożyczki powódka przekazała natomiast pozwanemu w gotówce.

Dowód: potwierdzenie przelewów k. 49, 50, zestawienie transakcji k. 142, 143, zeznania powódki k. 128, 133, zeznania pozwanego k. 135, umowa pożyczki k. 4, wydruk wiadomości e-mail k. 51

W dniu 2 października 2013 r. M. R. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli w zakresie zawarcia umowy pożyczki oraz poddania się egzekucji z aktu notarialnego Rep. A (...). Oświadczenie to zostało skutecznie złożone powódce najpóźniej w dniu 8 października 2013 r. W oświadczeniu pozwany wskazał, że umowa pożyczki miała charakter pozorny, gdyż nigdy nie otrzymał od Y. C. deklarowanej kwoty. Wskazał również, że umowa ta została zawarta pod wpływem groźby ujawnienia jego związku z pracownicą spółki, w której pracował, co mogło skutkować zwolnieniem go z pracy.

Dowód: kserokopia oświadczenia k. 38-39, zeznania powódki k. 129, pismo k. 164,

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy dla (...)w W. w XVI Wydziale Cywilnym w sprawie o sygn. XVI Co 3125/13 nadał wyżej wymienionemu aktowi notarialnemu klauzulę wykonalności w zakresie § 3, co do obowiązku zapłaty kwoty 83.500 zł.

Dowód: postanowienie, k. 7

W dniu 9 stycznia 2014 r. Y. C. złożyła do Komornika Sądowego wniosek o wszczęcie egzekucji co do kwoty 67.800 zł. W toku postępowania egzekucyjnego, w dniu 21 stycznia 2014 r., M. R. przelał żadaną przez powódkę kwotę wraz z kosztami na rachunek komornika prowadzącego egzekucję. W dniu 22 stycznia 2014 r. przelew na kwotę 67.942,42 zł został zaksięgowany na rachunku powódki.

Dowód: potwierdzenie przelewu, k. 8, zeznania pozwanego k. 138 oraz dokumenty z akt komorniczych Km 41/14: wniosek egzekucyjny k. 1, wezwanie do zapłaty należności wraz z z.p.o. k. 20-20v, dowód dokonania przelewu na rachunek komornika k. 32.

Sąd uznał, iż wszystkie powyżej powołane dokumenty nie budziły wątpliwości w zakresie ich treści i pochodzenia od poszczególnych osób oraz zostały sporządzone w sposób rzetelny. W szczególności odnosi się to do wydruków historii rachunków bankowych oraz wyszczególnionych powyżej dokumentów z akt komorniczych. Mimo że część złożonych do akt dokumentów stanowi kserokopie lub wydruki, ich prawidłowość i prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron w toku postępowania. Ustalając stan faktyczny Sąd nie uwzględnił jako dowodów wydruku wiadomości

e-mail na k. 159-160 oraz wydruku konwersacji z portalu społecznościowego z jego tłumaczeniem przysięgłym na język polski (k. 40-41). W ocenie Sądu powyższe dowody w żaden sposób nie wykazują, że powódka groźbą doprowadziła do zawarcia umowy pożyczki przez pozwanego. Z wydruku wiadomości e-mail w żaden sposób nie wynika, aby wiadomość została wysłana do N. H. – przełożonego pozwanego. Tym samym wiadomość ta nie wskazuje, aby powódka poinformowała pracodawcę pozwanego o jego romansie z pracownicą.

W toku postępowania Sąd dopuścił z urzędu dowód z przesłuchania stron, mając na względzie sprzeczność wzajemnych oświadczeń i potrzebę konfrontacji wersji przedstawianych przez strony. Po przeprowadzeniu tego dowodu Sąd częściowo zakwestionował oświadczenia pozwanego, z uwagi na ich wewnętrzną sprzeczność. Pozwany twierdził bowiem, że powódka nie pożyczała mu żadnych pieniędzy, przy czym nie kwestionował przelewu na kwotę 49.000 zł. Jednocześnie twierdził, że oszczędności powódki w 2010 r. wynosiły około 15.000 zł, więc nie miała ona środków na udzielenie pożyczki (k. 135-136). Zeznania pozwanego w tym zakresie są nie tylko wewnętrznie sprzeczne, lecz również niezgodne z wydrukiem historii bankowej powódki, którą Sąd uznał za w pełni wiarygodną. Co więcej, również w mailu z dnia 14 sierpnia 2012 r., którego prawdziwości pozwany nie kwestionował (k. 51), znajduje się propozycja pozwanego, aby powódka zapłaciła za niego kwotę 15.200 zł za szkołę córki. Pozwany miał więc świadomość, że powódka dysponuje taką kwotą i może swobodnie przeznaczyć ją na cele edukacyjne ich córki. Kwotę tę pozwany zobowiązał się zwrócić do dnia 1 września, ale z historii rachunków powódki nie wynika, aby taki zwrot nastąpił. W ocenie Sądu za wiarygodne należy uznać co do zasady zeznania powódki, która spójnie i logicznie przedstawiała okoliczności zawarcia umowy pożyczki, a ich moc dowodową potwierdza także pozostały zebrany w sprawie materiał dowodowy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od pozwanego kwoty 4.950 zł stanowiącej skapitalizowane odsetki ustawowe za okres od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia 21 stycznia 2014 r. za opóźnienie w zapłacie kwoty 67.800 zł wymagalnej z dniem 1 lipca 2013 r. tytułem zwrotu udzielonej pozwanemu pożyczki.

Pozwany w odpowiedzi na pozew podniósł szereg zarzutów dotyczących umowy pożyczki, których zasadność zostanie po kolei omówiona w dalszej części uzasadnienia.

Po pierwsze pozwany zakwestionował ważność zawartej umowy pożyczki podnosząc, że miała ona charakter pozorny, w szczególności, że kwota pożyczki nigdy nie została mu przekazana. W tym zakresie należy zwrócić uwagę, że pozwany twierdzi, iż pozorne było nie tyle oświadczenie o woli zawarcia umowy pożyczki, lecz oświadczenie wiedzy o otrzymanej wypłacie środków. Natomiast rygor nieważności wynikający z art. 83 § 1 k.c. dotyczy wyłącznie oświadczeń woli (por. wyrok SN z 21 kwietnia 1998 r., sygn. II UKN 2/98, Legalis nr 43361). Oświadczeniom pozwanego w tej części Sąd odmówił wiary. Należy podkreślić, że strony zdecydowały się na zawarcie umowy pożyczki w formie kwalifikowanej, w której składane przez nich oświadczenia były kontrolowane i na bieżąco wyjaśniane przez notariusza. Pozwany był świadomy treści i skutków składanego oświadczenia, że otrzymał już od powódki kwotę objętą umową pożyczki. Jednocześnie, jak wynikało z zeznań stron, w formie pożyczki zdecydowały się one uregulować wzajemne zobowiązania po zakończeniu konkubinatu. Powódka przedstawiła dowody na okoliczność przelewów dokonywanych na rachunek pozwanego lub w jego imieniu. Historia rachunków bankowych powódki wskazuje po pierwsze, że powódka dysponowała na rachunkach kwotą około 100.000 zł, zatem posiadała środki na udzielenie pozwanemu pożyczki. Po drugie, z historii rachunków bankowych wynika, że między stronami dochodziło do licznych przesunięć finansowych. Również z doświadczenia życiowego wynika, że prowadząc wspólne gospodarstwo domowe strony dokonują nakładów na majątek partnera lub partnerki i otrzymują przysporzenia kosztem jego lub jej majątku. Wzajemnym przelewom nie zaprzeczał także pozwany wskazując, że otrzymał od powódki kwotę 49.000 zł, a sam wielokrotnie dokonywał przelewów na jej rachunek. Również co do kwoty 15.200 zł uiszczony na rachunek (...), Sąd uznał, opierając się na wydruku wiadomości e-mail z k. 51, że kwotę tę powódka zapłaciła w imieniu pozwanego, a on zobowiązał się ją zwrócić. Bezsprzecznie zatem powódka przelała na rzecz pozwanego kwotę 64.200 zł. Sąd uznał

natomiast, że pozostała część kwoty pożyczki została wypłacona pozwanemu w gotówce. Przedmiotem niniejszej sprawy nie była prawidłowość dokonanych rozliczeń. Skoro strony za obopólną zgodą zdecydowały się uznać, że przekazane przez powódkę środki uznają za pożyczone i w formie notarialnej uregulowały wzajemne zobowiązania określając sposób zwrotu pożyczonej kwoty, umowa ta nie może zostać uznana za pozorną.

Pozwany zarzucał również, że oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki zawarte zostało pod wpływem groźby ze strony powódki. Wskazać należy, że podnosząc zarzut złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy pożyczki pod wpływem groźby, pozwany przyznaje zarazem, że umowę pożyczki faktycznie zawarł z takim zamiarem, a zatem że nie miała ona charakteru pozornego. Tym samym potwierdza to prawidłowość wcześniejszych rozważań Sądu kwestionujących zasadność zarzutu pozorności umowy. Jednakże w ocenie Sądu, również zarzut złożenia oświadczenia pod wpływem groźby nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 87 k.c. możliwe jest uchylenie się od skutków oświadczenia złożonego pod wpływem bezprawnej groźby, jeżeli z okoliczności wynika, że składającemu oświadczenie lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe. Pozwany wskazywał, że powódka groziła ujawnieniem pracodawcy romansu pozwanego z inną pracownicą, co groziło konsekwencjami utraty pracy. Pozwany nie wykazał jednak w żaden sposób, że powódka groziła pozwanemu ujawnieniem takich informacji wobec pracodawcy oraz nie wykazał dlaczego wiadomość o osobistych relacjach z współpracownicą miałaby skutkować poważnym niebezpieczeństwem osobistym lub majątkowym. Poprzestał jedynie na twierdzeniach, że sytuacja taka nie jest mile widziana w spółce, w której pracuje. Pozwany nie zaprzeczał przy tym, że faktycznie pozostawał w relacji z pracownicą spółki, która obecnie jest jego żoną. Ujawnienie tej okoliczności, nawet jeśli przyjąć (co nie zostało wykazane), że mogło się okazać niekorzystne dla pozwanego, nie było jednak sprzeczne ani z prawem, ani z zasadami współżycia społecznego, a zatem nie mogło być kwalifikowane jako groźba bezprawna w rozumieniu art. 87 k.c. Pozwany przedstawił wydruk wiadomości e-mail z dnia 19 kwietnia 2013 r., w której Y. C. rzekomo zrealizowała „groźbę” i poinformowała współpracownika pozwanego o jego romansie z pracownicą spółki. Pozwany nie wykazał jednak, aby wiadomość ta została kiedykolwiek wysłana do osób innych aniżeli do stron niniejszego postępowania. Oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby zostało złożone 2 października 2013 r., a więc przed upływem roku od dnia zawarcia umowy, zatem z całą pewnością w terminie wskazanym w art. 88 § 2 k.c. Mimo zachowania terminu, oświadczenie to należy jednak uznać za bezskuteczne z uwagi na brak groźby skutkującej wadliwością złożonego oświadczenia woli i możliwością uchylenia się od jego skutków.

W ocenie Sądu, również zachowanie pozwanego po dniu wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki świadczy o uznaniu długu w całości i niekwestionowaniu ani jego zasadności, ani wysokości, a tym samym potwierdza zasadność roszczenia powódki.

W szczególności wskazać należy, że pozwany spłacił w terminie i bez odrębnych ponagień pierwsze dwie raty pożyczki, a w zakresie trzeciej raty, niezwłocznie po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, w ciągu 4 dni po odebraniu wezwania do zapłaty uregulował należność w całości. Pozwany wiedział, że pożyczka stała się wymagalna już w dniu 1 lipca 2014 r. i że w treści aktu notarialnego wyraził zgodę na poddanie się egzekucji. Oprócz złożenia (jak wskazano wyżej – nieskutecznego) oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli, nie podjął jednak żadnych kroków zmierzających do podważenia tytułu egzekucyjnego, zakwestionowania całego aktu notarialnego czy też postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności. W toku egzekucji nie wystąpił również z żadnym powództwem przeciwegzekucyjnym, ani ze skargą na czynność komornika. Nie zasługuje na uznanie podnoszony przez pozwanego argument, że zapłata była jedyną drogą, która pozwoliła mu korzystać ze środków na posiadanych, lecz zajętych w toku egzekucji rachunkach. Wszak na czas trwania postępowania w przedmiocie wniesionego powództwa opozycyjnego można wnosić o jego zabezpieczenie przez wstrzymanie wykonalności tytułu wykonawczego. Pozwany jednak nie skorzystał z żadnej z tych możliwości i niezwłocznie spłacił egzekwowaną należność. W ocenie Sądu świadczy to o uznaniu roszczenia oraz potwierdza niezasadność zarzutów podnoszonych w toku niniejszego procesu.

Co więcej, wskazać należy, że z chwilą spełnienia świadczenia, zobowiązanie z tytułu umowy pożyczki wygasło. Natomiast z uwagi na opóźnienie w zapłacie kwoty 67.800 zł, po stronie wierzycielki powstało roszczenie o odsetki ustawowe (art. 481 § 1 k.c.), które w okresie opóźnienia pozwanego, to jest od 1 lipca 2013 r. do 21 stycznia 2014 r. wynosiły 13 % w stosunku rocznym (art. 359 § 2 i 3 k.c. w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 2005 r.

o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw Dz. U. z 2005 r. nr 157, poz. 1316 w zw. z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych z dnia 4 grudnia 2008 r. Dz. U. z 2008 r. nr 220, poz. 1434) i wyłącznie to roszczenie było przedmiotem niniejszego postępowania. Opóźnienie w zapłacie wyniosło 205 dni, co zgodnie z ustaloną wysokością oprocentowania, przy kwocie głównej 67.800 zł odpowiadało kwocie odsetek w wysokości 4.950,33 zł. Powódka dochodziła kwoty 4.950 zł, a więc jej żądanie okazało się zasadne w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. uwzględniając wydatki poniesione przez powódkę w zakresie realizacji wniosku dowodowego zgłoszonego przez pozwanego, to jest koszt uzyskania wydruków historii rachunków w wysokości 280 zł (zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1025) oraz uiszczoną opłatę od pozwu w wysokości 100 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSR Aleksandra Koman